



Институт
за развитие на публичната среда

Изводи

Количественото измерване на изпълнените и неизпълнени мерки не може да даде обективна представа за това доколко ВСС е ефективен в реализацията на антикорупционната Стратегия и Програма, тъй като мерките са от различен порядък и имат различна тежест по отношение на провежданата антикорупционна политика в съдебната система. Например, организирането на семинар, посветен на борбата с корупцията, не може да се сравнява по значение с неприемането на наредба или невъвеждането на софтуер за случайно разпределение на делата.

Качественият анализ на реализацията на мерките изисква да се направи оценка как изпълнението на Програмата допринася за постигане на краткосрочните, средносрочни и дългосрочни приоритети на Стратегията за борба с корупцията в съдебната система.

Сравнението на целите в Стратегията с резултатите от мерките, заложи в Програмата, води до следните изводи:

- Не е постигната прозрачност, отчетност и предвидимост в политиките, свързани с кариерното развитие на магистратите.
- Системата за привличане към дисциплинарна отговорност е неефективна.
- Липсват механизми за контрол върху спазването на правилата за професионална етика, поради което нарушаването им



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Институт
за развитие на публичната среда

рядко води до търсенето на дисциплинарна отговорност от магистрати.

- Комисията за борба с корупцията към ВСС не разполага с реални правомощия по провеждането на антикорупционна политика в съдебната система. Същото може да се каже за антикорупционните комисии към МС и Парламента, поради което сключените споразумения за сътрудничество между тях и Комисията за борба с корупцията към ВСС имат по – скоро протоколен характер.
- ВСС не е разработил механизъм за установяване на неправилна и противоречива практика на органите на съдебната власт.
- В повече от половината съдилища не е въведено автоматизираното разпределение на делата между отделните съдии и съдебни състави, по случаен признак.
- Силното изоставане при въвеждането на комуникационни и информационни технологии в съдебната система не дава възможност за нейното интегрирано управление и за вземане на адекватни решения в процеса на реформиране ѝ.
- ВСС не разполага със система за мониторинг на условията и причините, генериращи корупция и не анализира данни за разпространението на корупцията по отделни региони и в отделните органи на съдебната власт.
- Не са развити механизмите за консултиране и взаимодействие между ВСС и структурите на гражданското



Институт
за развитие на публичната среда

общество за реализация на мерките за борба с корупцията в съдебната система.

- ВСС няма развита комуникационна политика за популяризиране на мерките, предприети за борба с корупцията в съдебната система.

Гражданският мониторинг установи, че ВСС е направил усилия за въвеждане на ясни правила при провеждането на конкурси за младши магистрати; създаването на регистри на дисциплинарните и наказателни производства; развитието на обучението и квалификацията на магистратите в Националния институт на правосъдието и утвърждаването на статута на съдебните служители.



Институт
за развитие на публичната среда

**Препоръки, свързани с осигуряване на публичност,
откритост, отчетност и предвидимост в дейността на ВСС и
гарантиране на условия за граждански контрол върху
неговата дейност:**

1. ВСС да възстанови правомощията на Комисията за борба с корупцията в съдебната система да извършва проверки на сигнали за корупция, включително и по изнесени в медиите материали, съдържащи твърдения за корупционни практики в органите на съдебната власт.
2. ВСС да приеме Етичен кодекс, който да урежда следните въпроси: избягване, регистриране и разкриване на конфликт на интереси; деклариране на източниците на финансиране на пътувания в чужбина, на средства, получени за командировъчни разходи, получени подаръци - размер и лицата, които са ги дали; непозволено използване на служебно положение; отношения с трети лица, отношения с медиите и др. Да се създаде постоянна Етична комисия към ВСС, която да следи за изпълнението на Етичния кодекс, да



Институт
за развитие на публичната среда

разглежда сигнали от граждани и организации за прояви на членове на ВСС, несъвместими с Етичния кодекс, да посредничи при възникнали конфликти, да развива механизми за контрол върху спазването на правилата за професионална етика от съдии, прокурори и следователи.

3. Стенограмите от заседанията на ВСС (извън точките в дневния ред, които са закрити) да се публикуват в сайта на ВСС.
4. Заседанията на Комисиите към ВСС да бъдат открити за граждани и медии. Дневният им ред да се оповестява предварително в сайта на ВСС.
5. ВСС да се отчита публично веднъж годишно. Отчетът да съдържа информация за: брой заседания; брой и видове решения (кадрови; свързани с бюджета на съдебната власт; приемане на прогнози, програми и стратегии; приемане на позиции и становища по нормативни актове, дела пред Конституционния съд и др.); предприети инициативи; обобщена практика на ВСС и комисиите, във връзка с провежданата атестационна и кадрова политика; становища по искания на граждански структури и др. Отчетът да се публикува в сайта на ВСС.
6. Всички комисии към ВСС да правят годишни отчети, които да се публикуват в сайта на ВСС.
7. Комисията за борба с корупцията и Комисия “Жалби” към ВСС да изготвят аналитични шестмесечни отчети за разгледаните сигнали и жалби и за резултатите от извършените проверки.



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Институт
за развитие на публичната среда

Отчетите следва да съдържат анализ на причините и условията, които предизвикват жалби и сигнали, както и предложения за отстраняването на предпоставките, които ги пораждат. Отчетите да се публикуват в сайта на ВСС.

8. ВСС ежегодно да провежда представително проучване за корупционната среда в органите на съдебната власт, за причините и предпоставките, които пораждат корупция. Изследването следва да обхваща две съвкупности – гражданите, обслужвани от съдебната система и магистратите и съдебните служители. Целта е ежегодните изследвания да дадат възможност за проследяване на индикатори във времеви план, като по този начин се оценява ефективността на предприетите антикорупционни мерки.
9. Проектите на програмни документи за борба с корупцията в съдебната система да се консултират със заинтересованите професионални и граждански организации.
10. Стратегиите и Програмите за борба с корупцията в съдебната система да се отчитат публично.
11. Към Комисията за борба с корупцията в съдебната система да се създаде Обществен съвет, с участието на неправителствени организации и медии. Целта на Обществения съвет е да гарантира диалог и партньорство между ВСС, гражданското общество и медиите и да осигури по – висока откритост и отчетност в дейността на ВСС.
12. Комисията за борба с корупцията към ВСС и Общественият съвет да обобщят и оценят прилаганите антикорупционни



Институт
за развитие на публичната среда

практики в различните органи на съдебната власт, да установят най-ефективните от тях и съвместно с различните донорски програми да ги популяризират, доразвият и утвърдят.

13. Да се осигурят условия за граждански контрол върху атестационната политика на ВСС и дейността на Комисията по предложенията и атестирането, чрез предоставяне на възможност заинтересованите професионални организации да се запознават периодично със случайни извадки от документацията за атестиране.
14. Комисията по предложенията и атестирането да изготвя шестмесечни доклади, представящи обобщение на нейната практика и информация за това колко решения на ВСС, свързани с кадровата политика и атестирането на магистрати, са оспорени пред ВАС; колко са отменени и защо; колко са влезли в сила и др. Докладите да се публикуват в сайта на ВСС.
15. При провеждането на конкурсите за назначаване на магистрати да се въведат механизми, които да допускат възможността гражданските структури и медиите да наблюдават пряко тяхното провеждане.
16. За назначаване на пост административен ръководител в съда, прокуратурата, следствието да се въведе изискване за наличие на специализиран стаж като съдия, следовател, прокурор. Позициите да се оповестяват публично и да се заемат след открита конкурсна процедура.



Институт
за развитие на публичната среда

17. Кандидатите за административни ръководители и техни заместници да се изслушват от ВСС преди провеждане на гласуване за назначаването им.